

Správa o výsledku kontroly hospodárenia s verejnými prostriedkami poskytnutými na realizáciu úloh geologického výskumu a geologického prieskumu

Kontrolná akcia bola vykonaná v súlade s plánom kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2009. Kontrola prebiehala súčasne na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“) so sídlom v Bratislave a na Štátnom geologickom ústave Dionýza Štúra (ďalej len „ŠGÚDŠ“) so sídlom v Bratislave.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami poskytnutými na podprogram Geologický výskum a prieskum v rokoch 2007 a 2008.

Predmetom kontroly bolo hospodárenie s verejnými prostriedkami poskytnutými z kapitoly MŽP SR v rámci podprogramu Geologický výskum a prieskum na realizáciu úloh geologického výskumu a geologického prieskumu z hľadiska hospodárnosti, efektívnosti a účelovosti použitia verejných prostriedkov.

Kontrola na MŽP SR a v ŠGÚDŠ bola vykonaná v čase od 16.02.2009 do 17.03.2009 za obdobie rokov 2007 a 2008.

1 Ministerstvo životného prostredia SR

Koncepciu geologického výskumu a prieskumu územia SR na roky 2007 – 2011, s výhľadom do roku 2015 schválila vláda SR dňa 28.11.2007. Koncepcia definovala potreby štátu v oblasti geológie, stanovila priority a základné smery geologického výskumu a prieskumu, financovaného MŽP SR.

Na jej realizáciu sa predpokladal ročný finančný objem zo štátneho rozpočtu okolo 6 638 783,75 EUR (200 000 000,- SKK), vrátane príspevku pre ŠGÚDŠ.

Pre koordináciu činnosti v oblasti geológie a prírodných zdrojov má MŽP SR zriadené poradné orgány, a to Slovenskú geologickú radu a Komisiu pre posudzovanie a schvaľovanie výsledkov geologických prác financovaných zo štátneho rozpočtu (ďalej len „Komisia“).

Komisia bola stálym poradným orgánom na zabezpečenie povinností vyplývajúcich z geologického zákona a iných právnych predpisov vo veci posudzovania a schvaľovania výsledkov geologických prác.

Koncepcné, legislatívne a ďalšie úlohy štátnej environmentálnej politiky v oblasti geológie na MŽP SR zabezpečovala a plnila Sekcia geológie a prírodných zdrojov (ďalej len „sekcia“). Sekcia metodicky usmerňovala a kontrolovala vo svojej pôsobnosti ŠGÚDŠ.

1.1 Rozpočet finančných prostriedkov

Rozpočet MŽP SR na rok 2007 obsahoval rezortný program – Starostlivosť o životné prostredie, zámerom ktorého bolo znížiť zaťaženie životného prostredia, chrániť prírodné dedičstvo, ekologickú stabilitu a krajinnú diverzitu. Program obsahoval 6 podprogramov. Kontrola bola zameraná na podprogram – Geologický výskum a prieskum.

Rozpočet bežných výdavkov pre sekciu bol v sume 1 058 886,01 EUR (31 900 000,- SKK). Skutočné čerpanie k 31.12.2007 bolo vykázané v sume 937 359,36 EUR (28 238 888,- SKK).

V podprograme Geologický výskum a prieskum v roku 2008 neboli zásadné zmeny. Rozpočet bežných výdavkov pre SGaPZ bol 1 058 886,01 EUR (31 900 tis. SKK). Skutočné čerpanie k 31.12.2008 bolo vykázané v sume 749 737,14 EUR (22 586 581,- SKK).

1.2 Kontrola vybraných geologických úloh

Geologické práce financované z prostriedkov štátneho rozpočtu vykonávali právnické alebo fyzické osoby vybraté na základe výsledkov verejného obstarávania. Prehľad o počte geologických úloh v období rokov 2007 a 2008 vyjadruje tabuľka:

	2007	2008
Počet riešených úloh celkom	19	17
Z toho: úlohy začaté aj ukončené v danom roku	2	1
úlohy začaté pred daným rokom a ukončené v danom roku	3	12
úlohy začaté pred daným rokom a neukončené v danom roku	7	4
úlohy začaté v danom roku a neukončené v danom roku	7	0

V roku 2008 sa oproti roku 2007 znížil celkový počet riešených úloh, zvýšil sa počet ukončených úloh, hlavne úloh s dlhodobým horizontom a začalo sa riešiť menej úloh.

Preverená bola loha č.1339 „Hodnotenie odpadov z ťažobného priemyslu pre potreby transpozície európskej smernice o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu (2006/21/ES)“

Predmetom geologickej úlohy bolo vytvoriť optimálny metodický postup na inventarizáciu, komplexné hodnotenie banských odpadov a analýzu rizík, s ohľadom na smernicu 2006/21/ES a vytvoriť tak podmienky na jej implementáciu.

Zmluva o geologických prácach medzi MŽP SR a zhotoviteľom bola uzatvorená dňa 05.04.2007 a ukladala zhotoviteľovi vykonávať a vyhodnocovať geologické práce na základe schváleného projektu geologickej úlohy. Projekt obsahoval rozpočet v sume 38 132,08 EUR (1 148 767,- SKK) vrátane DPH. Za vykonané práce boli v zmysle zmluvy o geologických prácach čerpané finančné prostriedky fakturované mesačne od apríla 2007 do apríla 2008. Celkom boli v roku 2007 vyplatené finančné prostriedky v sume 21 016,96 EUR (633 157,-SKK) a v roku 2008 v sume 17 115,08 EUR (515 609,-SKK).

Zhotoviteľ zaslal MŽP SR záverečnú správu v stanovenom termíne. Oponentské posudky spolu so zápisom o prerokovaní oponentských posudkov boli súčasťou spisového materiálu ku geologickej úlohe na MŽP SR. Z dokumentácie nebolo možné zistiť, kedy boli prevzaté na MŽP SR, pričom oponentský posudok jedného z oponentovbol bez dátumu a bezpodpisu. Komisia na svojom zasadnutí v novembri 2008 záverečnú správu schválila s podmienkou vykonania opráv a doplnkov.

V roku 2007 bolo realizovaných 7 verejných obstarávaní v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z., predmetom ktorých bolo obstaranie zákaziek s nízkou hodnotou. Preverené boli 3 verejné obstarávania a príslušné geologické úlohy:

- Úloha č. 1358 „Banská Bystrica – Úrpín, Kalvária“

- Úloha č.1306 „Komplexné zhodnotenie zatvoreného ložiska Malachov – Veľká studňa“.
- Úloha č. 1092 „Klokoč – zabezpečenie a likvidácia starého banského diela“

Kontrolou uvedených geologických úloh z hľadiska dodržiavania postupu verejného obstarávania, ich projektov, realizácie a financovania, neboli zistené nedostatky.

V súvislosti s kontrolou úlohy č. 1358 „Banská Bystrica – Urpín, Kalvária“ bolo zistené, že v prezenčnej listine k zasadnutiu Komisie boli zo 7 jej členov ospravedlnení 3 a podpredseda komisie bol v zastúpení. Postupom zastúpenia člena Komisie, kontrolovaný subjekt konal v rozpore s článkom 9. Organizačného poriadku Komisie, podľa ktorého členstvo v komisii je nezastupiteľné.

V roku 2008 bolo realizované jedno verejné obstarávanie na obstaranie zákazky s nízkou hodnotou - úlohu č. 1365 „Stránske – havarijný zosuv“.

Na obstaranie zákazky s nízkou hodnotou bol urobený prieskum trhu a oslovené boli 3 podnikateľské subjekty. Následne MŽP SR z nich vybralo spoločnosť zo Žiliny, u ktorej objednalo spracovanie projektu geologickej úlohy „Stránske – havarijný zosuv“. V období výkonu kontroly bola zmluva pripravená na podpis

2 Štátny geologický ústav Dionýza Štúra

ŠGÚDŠ je príspevková organizácia, v pôsobnosti MŽP SR. Svoju činnosť vykonáva aj prostredníctvom regionálnych centier v Banskej Bystrici, Spišskej Novej Vsi a Košiciach.

Činnosť ŠGÚDŠ sa riadi ročným plánom hlavných úloh (ďalej len „plán“), vypracovaným v spolupráci so sekciou geológie a prírodných zdrojov ministerstva životného prostredia SR, ktorý schvaľuje minister.

V roku 2007 riešil ŠGÚDŠ úlohy, ktoré vychádzali z „Konceptie geologického výskumu a prieskumu územia Slovenskej republiky na roky 2002 – 2006 s výhľadom do roku 2010“, prijatej vládou SR v apríli 2002. Riešil 59 úloh v celkovej sume 6 175 230,70 EUR (186 035 000,- SKK), pričom zo štátneho rozpočtu čerpal 4 507 136,70 EUR (135 782 000,- SKK).

Plán úloh ŠGÚDŠ v roku 2008 obsahoval 59 úloh rozdelených do 8 oblastí v celkovej sume 8 508 763,19 EUR (256 335 000,- SKK), pričom zo štátneho rozpočtu malo byť formou príspevku poskytnutých 6 730 930,09 EUR (202 776 000,- SKK), z toho na Geologický výskum 6 531 766,58 EUR (196 776 000,- SKK). V skutočnosti riešil a vyhodnotil 61 úloh v celkovej sume 7 028 546,77 EUR (211 742 000,- SKK), pričom zo štátneho rozpočtu čerpal 5 440 018,59 EUR (163 886 000,- SKK), z toho na geologický výskum 4 872 070,64 EUR (146 776 000,- SKK).

2.1 Kontrakt medzi MŽP SR a ŠGÚDŠ

MŽP SR poskytuje každoročne ŠGÚDŠ účelovo určený príspevok na činnosť formou transferu. Rozsah úloh, činností a služieb je špecifikovaný v „Kontrakte uzavretom medzi MŽP SR a ŠGÚDŠ na riešenie úloh vedy a výskumu, informatiky, vydavateľstva, činnosti laboratórií a čiastkového monitorovacieho systému ŽP“, ktorý nie je zmluvou v zmysle právneho úkonu, ale plánovacím a organizačným aktom vymedzujúcim obsahové, organizačné a finančné vzťahy medzi MŽP SR a ŠGÚDŠ (ďalej len „kontrakt“).

Kontrakty platné v roku 2007 a 2008 obsahovali ustanovenie upravujúce povinnosť účastníckych strán uzavrieť dodatok ku kontraktu pozmeňujúci rozsah predmetu činnosti, v prípade zníženia celkovej hodnoty prác o viac ako 5%. Bolo zistené, že Kontrakty neupravovali povinnosť uzavretia dodatku ku kontraktu, ktorý by pozmenil rozsah predmetu činnosti, v prípade zvýšenia

celkovej hodnoty prác. V ustanoveniach kontraktov boli zistené aj ďalšie formálne nedostatky, napríklad: nesprávne určená výška zálohy príspevku poskytovaného zriaďovateľom a nesprávne odkazy na články kontraktu.

Kontraktom pre rok 2007 bola dohodnutá celková hodnota prác v sume 3 975 834,83 EUR (119 776 000,- SKK). Kalkulácia práce bola stanovená v človeko-mesiacoch (ďalej len „čm“) v rozsahu 1 777,7 čm, pričom cena práce bola určená v sume 2 236,51 EUR/čm (67 377,- SKK/čm) a zahŕňala priame mzdy, ostatné priame náklady a režijné náklady ŠGÚDŠ.

V správach o činnosti za rok 2007, ktoré ŠGÚDŠ predložil MŽP SR v termínoch stanovených v kontrakte, vyhodnotil úlohy, činnosti a služby v celkovom objeme 1 722,8 čm, t.j. vo finančnom vyjadrení 3 853 150,10 EUR (116 080 000,- SKK). Vyhodnotené boli všetky úlohy určené v kontrakte, okrem geologickej úlohy „Návrh budovania geoparkov v SR“, ktorú ŠGÚDŠ v roku 2007 neriešil, nakoľko z MŽP SR nebola zadaná požiadavka na vypracovanie projektu.

ŠGÚDŠ v roku 2007 čerpal príspevok zriaďovateľa v celkovej sume 4 507 136,69 EUR (135 782 000,-SKK). V priebehu roka začal riešiť 11 nových geologických úloh schválených ministrom. Na riešenie týchto úloh čerpal finančné prostriedky poskytnuté zriaďovateľom na základe rozpočtových opatrení, resp. z príspevku zriaďovateľa po prerozdelení finančných prostriedkov z iných úloh kontraktu. Uvedené úlohy neboli doplnené do kontraktu dodatkom, ani ich ŠGÚDŠ nevyhodnotil v správach o činnosti za rok 2007. ŠGÚDŠ nevypracovaním dodatku ku kontraktu, v ktorom by zohľadnil obsahové a finančné zmeny a nevyhodnotením úloh, na ktoré čerpal príspevok zo štátneho rozpočtu v celkovej sume 653 986,59 EUR (19 702 000,-SKK) v správach o činnosti za rok 2007. Nebolo splnené ani opatrenie prijaté na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcou kontrolou NKÚ SR.

V kontrakte na rok 2008 bola dohodnutá celková hodnota prác v sume 6738 232,76 EUR (202 996 000,- SKK), čo predstavovalo 2 999,9 čm pri cene práce 2 246,13 EUR (67 667,- SKK)/čm.

V správe o činnosti za rok 2008 bolo vyhodnotené riešenie úloh, činnosti a služby v celkovom objeme 2 362,83 čm, t.j. vo finančnom vyjadrení 5 307 242,91 EUR (159 886 tis. SKK). MŽP SR poskytlo ŠGÚDŠ príspevok v celkovej sume 5 440 018,59 EUR (163 886 tis SKK), pričom bežný transfer bol poskytnutý v sume 5 307 242,92 EUR (159 886 tis. SKK) a kapitálový transfer v sume 132 775,68 EUR (4 000 tis. SKK). ŠGÚDŠ nevyhodnotil v správach o činnosti za rok 2008 kapitálový transfer v sume 132 775,68 EUR (4 000 000,- SKK).

V roku 2008 ŠGÚDŠ neriešil geologickú úlohu „Regionálne hydrogeotermálne zhodnotenie fatrika Rudnianskej kotliny“ zaradenú v kontrakte, na ktorú bolo plánovaných 1 526 920,27 EUR (46 000 tis. SKK), nakoľko mu zriaďovateľ na túto úlohu neposkytol finančné prostriedky. Napriek zníženiu celkovej hodnoty prác o takmer 20% účastnícke strany nevypracovali dodatok ku kontraktu, čím nepostupovali v súlade s ustanovením článku III. ods. 6 kontraktu.

.Bežný transfer v roku 2008 bol rozpísaný pre ŠGÚDŠ v celkovej sume 656 442,94 EUR (119 776 000,- SKK), z toho na Geologický výskum v sume 3 776 671,31 EUR (113 776 000,- SKK). Bol upravený 4 rozpočtovými opatreniami na celkovú sumu 5 440 018,59 EUR (163 886 000,- SKK), z toho bežný transfer v sume 5 307 242,91 EUR (159 886 000,- SKK) a kapitálový transfer v sume 132 775,67 EUR (4 000 000,- SKK). Bežný transfer bol čerpaný v plnej výške a kapitálový transfer v sume 132 762,40 EUR (3 999 600,- SKK). ŠGÚDŠ nevyčerpaný kapitálový transfer v sume 13,28 EUR (400,- SKK) vrátil na účet zriaďovateľa.

2.2 Vybrané geologické úlohy

ŠGÚDŠ v kontrolovanom období riešil geologické úlohy, ktoré boli v rôznom štádiu

realizácie v závislosti od roku začatia a doby trvania ich riešenia. Pri výbere geologických úloh pre vykonanie kontroly bolo zohľadnené štádium ich riešenia, spôsob financovania a spôsob zabezpečenia ich riešenia.

2.2.1 Kontrola plnenia vybraných geologických úloh

Kontrolou projektov, realizácie úloh, ich financovania a verejného obstarávania subdodávok vybraných 10 geologických úloh boli zistené nedostatky pri dvoch úlohách, a to pri úlohe č.05 06 Geologická mapa kvartéru Slovenska a úlohe č. 15 07 Základný hydrogeologický výskum Handlovskej kotliny.

Úloha č. 05 06 *Geologická mapa kvartéru Slovenska v mierke 1 : 500 000 a Prehľadná geologická mapa kvartéru Slovenskej republiky v mierke 1 : 200 000*

Cieľom geologickej úlohy bolo zostavenie geologickej mapy kvartéru Slovenska v mierke 1 : 500 000.

Geologická úloha bola riešená od 04/2006 s plánovaným ukončením v 12/2008 a rozpočtom v sume 2 899 883,- Sk , pričom na subdodávky (tlač máp a oponentské posudky) bolo určených 5 974,90 EUR (180 000,- SKK). Dňa 29.09.2008 ŠGÚDŠ odovzdal na MŽP SR záverečnú správu spolu s geologickou mapou kvartéru Slovenska v mierke 1 : 500 000, mapou hrúbok kvartéru Slovenska v mierke 1 : 500 000 a textovými vysvetlivkami. ŠGÚDŠ zároveň vypracoval zmenu projektu, ktorá bola dňa 26.11.2008 schválená ministrom. Zmena projektu sa týkala ďalšieho kontinuálneho pokračovania riešenia geologickej úlohy s cieľom zostavenia prehľadnej geologickej mapy kvartéru Slovenskej republiky v mierke 1 : 200 000. Zmenou projektu bol zároveň upravený rozpočet na sumu 220 630,78 EUR (6 646 723,- SKK) a ukončenie úlohy bolo presunuté na 06/2011.

ŠGÚDŠ do 31.12.2008 na úlohu čerpal 104 506,41 EUR (3 148 360,- SKK), z toho na subdodávky (opponentské posudky) 663,88 EUR (20 000,- SKK).

ŠGÚDŠ vystavil súpisy vykonaných prác a dodávok, ktoré neboli podložené vykonanými prácami. Súpisy vykonaných prác a dodávok boli pritom podkladom pre čerpanie príspevku poskytnutého MŽP SR. **ŠGÚDŠ uvedeným postupom nezabezpečil preukázateľnosť účtovného záznamu v zmysle § 32 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, čím zároveň nepostupoval v súlade s ustanovením § 8 ods. 1 citovaného zákona.**

Úloha č. 15 07 Základný hydrogeologický výskum Handlovskej kotliny

Cieľom geologickej úlohy bolo poznanie hydrogeologických pomerov územia Handlovskej kotliny, vrátane posúdenia vzťahu obyčajnej a geotermálnej vody a stanovenia prognózných množstiev podzemných vôd a získanie geologických podkladov pre riešenie ich ochrany.

Geologickú úlohu riešil ŠGÚDŠ od 11/2007 s plánovaným ukončením v 11/2011 a rozpočtom 1 390 466,61 EUR (41 889 197,- SKK), pričom na subdodávky bolo vyčlenených 1 194 449,98 EUR (35 894 000,- SKK).

Subdodávateľa geofyzikálnych prác vybral ŠGÚDŠ prieskumom trhu pri zákazke s nízkou hodnotou, ktorý uskutočnil koncom roku 2007. Predmetom zmluvy o dielo, ktorú uzavrel so subdodávateľom z Bratislavy, boli geofyzikálne práce v sume 30 829,18 EUR (928 760,- SKK). Subdodávateľa vrtných prác vybral ŠGÚDŠ na základe výsledkov verejnej súťaže. Podľa zmluvy o dielo, ktorú uzavrel s víťazom verejnej súťaže – spoločnosťou zo Spišskej Novej Vsi, mali byť vrtné práce v sume 1 074 674,73 EUR (32 375 651,- SKK) vykonané do 10.12.2008. Vzhľadom na

vrtné práce v sume 1 074 074,75 EUR (32 373 031,- SKK) vykonané do 10.12.2008. Vzhľadom na komplikácie vzniknuté pri realizácii vrtovej práce bol dodatkom k zmluve o dielo posunutý termín ukončenia vrtných a technických prác na 31.08.2009.

Do 31.12.2008 ŠGÚDŠ na úlohu čerpal 805 657,31 EUR (24 271 232,- SKK), z toho na vlastnú činnosť 54 760,17 EUR (1 649 705,- SKK), na geofyzikálne práce 27 424,25 EUR (826 183,- SKK) a na vrtné práce 723 472,88 EUR (21 795 344,- SKK).

V roku 2008 subdodávateľ zrealizoval a ukončil jeden vrt do hĺbky 151,5 m s označením ČH-1, ktorý má overiť obyčajné podzemné vody a v roku 2009 bude na ňom prebiehať režimové sledovanie. Na druhom vrte s plánovanou hĺbkou 1 200 m a označením RH-1 sa má zistiť vzťah obyčajnej a minerálnej (geotermálnej) vody. Vrtové práce, ktoré sa začali na tomto vrte 23.07.2008, boli komplikované odlišnými geologickými podmienkami a poznamenané boli najmä výronom plynu dňa 12.08.2008 a dňa 12.11.2008 „haváriou“ pri zapúšťaní a uvoľňovaní náradia v hĺbke cca 500 m, ktorá nebola do termínu ukončenia kontroly odstránená.

Odlišné geologické podmienky si vyžiadali vykonanie väčšieho rozsahu geologických prác, ktoré neobsahoval projekt geologickej úlohy, ani neboli zahrnuté v rozpočte úlohy (napríklad stabilizovanie vrtnej súpravy, vybudovanie protihlukovej steny, zvládnutie výronu plynu dňa 12.08.2008, použitie elektrocentrály). Vykonanie väčšieho rozsahu prác v sume 138 086,77 EUR (4 160 002,- SKK) s DPH riešil ŠGÚDŠ podaním žiadosti o zmenu prác na MŽP SR dňa 23.10.2008. Schválenou zmenou prác boli presunuté finančné prostriedky z prác, ktoré subdodávateľ nevykonával v roku 2008, na vyššie uvedené práce súvisiace s odlišnými geologickými podmienkami. **Tento postup nebol v súlade s ustanovením § 14 ods. 3 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon), nakoľko väčší rozsah geologických prác, ako obsahuje projekt geologickej úlohy, mal riešiť návrhom zmeny projektu geologickej úlohy.**

Vykonanie väčšieho rozsahu geologických prác v sume 138 086,77 EUR (4 160 002,- SKK) s DPH nepremietol ŠGÚDŠ ani do zmluvného vzťahu so subdodávateľom vrtných prác. **Neuzavretím dodatku k zmluve o dielo nebola zabezpečená preukázateľnosť účtovného dokladu v zmysle ustanovenia § 32 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov nadväzne na ustanovenie § 8 ods. 1 citovaného zákona.**

2.2.2 Kontrola vynaložených nákladov na riešenie geologických úloh

ŠGÚDŠ v kontrolovanom období účtoval náklady na činnosť podľa hospodárskych stredísk a nie na jednotlivé geologické úlohy. Preto náhodným výberom účtovných dokladov – dodávateľských faktúr bolo v troch prípadoch zistené, že ŠGÚDŠ použil nesprávnu podpoložku ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie výdavkov, čím **nepostupoval v súlade s Opatrením Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. decembra 2004, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie (č. MF/010175/2004-42) a nadväzne s ustanovením § 4 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.**

3. Záver

Pri kontrole hospodárenia verejnými prostriedkami poskytnutými na realizáciu geologického výskumu a prieskumu boli zistené nedostatky pri dodržiavaní Zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach a Zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve. Okrem toho boli zistené aj nedostatky pri uplatňovaní vnútorných predpisov kontrolovaných subjektov.

